

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІПСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія технічного обслуговування авіаційної техніки

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

навчальної дисципліни «Функціонування аеропортів та аеропортові технології»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

**272 Авіаційний транспорт
(Технології робіт та технологічне обладнання аеропортів)**

За темою № 11 - Технічні служби. Функціонування технічних служб в аеропорту.

Кременчук 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 22.02.2024 № 2

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу Харківського
національного університету
внутрішніх справ
Протокол від 17.01.2024 № 6

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з технічних дисциплін
Протокол від 22.02.2024 № 2

Розглянуто на засіданні циклової комісії технічного обслуговування авіаційної техніки, протокол від 12.12.2023 № 8

Розробник:

1. викладач циклової комісії технічного обслуговування авіаційної техніки, спеціаліст вищої категорії Нальотова Н.І.
2. викладач циклової комісії технічного обслуговування авіаційної техніки, Миколенко К.Ю.

Рецензенти:

1. викладач циклової комісії аеронавігації Кременчуцького льотного коледжу Харківського національного університету внутрішніх справ, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, к.т.н., с.н.с. Тягній В.Г.;
2. завідувач кафедри технологій аеропортів Національного авіаційного університету, д-р техн. наук, професор Тамаргазін О.А

План лекції

1. Служба управління повітряним рухом (УПР);
2. Метеорологічна служба;
3. Аеронавігаційна служба;

Рекомендована література:

2. Вертодроми. Першаков В.М., Белятинський А.О., Близнюк Т.В., Семироз Н.Г.. Навчальний посібник, К.: НАУ, 2014-370 с.
3. Аеродромно-технічне забезпечення польотів. Конспект лекцій./ Білякович О.М. - К.: «НАУ-друк», 2009. - 80с.

Текст лекції

1. Служба управління повітряним рухом (УПР)

Органи УПР здійснюють розробку і проведення заходів з обслуговування повітряного руху в межах своїх районів (зон) відповідальності.

Обслуговування повітряного руху здійснюється з диспетчерських пунктів в межах, встановлених для них кордонів.

Органи УПР використовують Всесвітній координований час (далі -UTC) і висловлюють час в годинах і хвилинах доби, починаючи з півночі.

Організація УПР включає:

- 1) аналіз інтенсивності повітряного руху;
- 2) розробку структури та класифікацію повітряного простору;
- 3) розробку структури органів УПР;
- 4) розробку системи планування і координування повітряного руху;
- 5) розробку системи забезпечення УПР;
- 6) планування та організацію потоків повітряного руху;
- 7) організацію взаємодії між суміжними диспетчерськими пунктами (органами УПР / УВС) і фахівцями інших служб, що забезпечують польоти, в тому числі при виконанні ремонтних робіт на площі маневрування;
- 8) створення системи контролю за використанням повітряного простору;
- 9) розроблення документів, що регламентують УПР.

2. Метеорологічна служба

Метою метеорологічного забезпечення цивільної авіації є сприяння безпечному, регулярному і ефективному виконанню польотів, яка досягається шляхом постачання експлуатантів, членів льотного екіпажу, органів обслуговування повітряного руху, органів пошуково-рятувальної служби, адміністрації аеропортів та інших органів, пов'язаних з виконанням і забезпеченням польотів, метеорологічною інформацією, необхідною для виконання їх функцій.

Аеродромні метеорологічні органи забезпечують авіаційних користувачів метеорологічною інформацією вчасно і з високою якістю.

Аеродромний метеорологічний орган виконує в міру необхідності для

задоволення потреб, пов'язаних з виробництвом польотів в районі аеродрому, такі функції:

- 1) складання і (або) отримання прогнозів та іншої відповідної інформації для польотів;
- 2) складання і (або) отримання прогнозів місцевих метеорологічних умов;
- 3) проведення постійного спостереження за метеорологічними умовами в районі аеродромів, для яких здійснюється складання прогнозів;
- 4) проведення інструктажу, консультацій та подання польотної документації членам льотного екіпажу і (або) іншому персоналу, пов'язаного з виробництвом польотів;
- 5) постачання авіаційних споживачів іншої метеорологічною інформацією;
- 6) показ наявної метеорологічної інформації;
- 7) обмін метеорологічною інформацією з іншими метеорологічними органами.

3. Аеронавігаційна служба

Ключовою функцією аеронавігаційної системи є організація повітряного руху (ОрПР) і надання якісного аеронавігаційного обслуговування (АНО). Аеронавігаційне обслуговування включає диспетчерське обслуговування повітряного руху, радіотехнічне забезпечення, в тому числі, системи зв'язку, навігації та спостереження, метеорологічне забезпечення, пошук і рятування та службу аеронавігаційної інформації / управління аеронавігаційної інформацією (CAI / UAI). Система зв'язку забезпечує обмін інформацією між повітряними судами і наземними службами. Системанавігації забезпечує повітряні судна необхідною інформацією про місцезнаходження судна. Система спостереження забезпечує наземні служби, зокрема, диспетчерів обслуговування повітряного руху (ОПР), необхідною інформацією про місцезнаходження повітряних суден, що знаходяться в зоні їх відповідальності.

Аеронавігаційне обслуговування забезпечується за допомогою персоналу та технічних засобів, розташованих переважно на маршрутах і аеропортах. Також забезпечується процес управління потоками повітряного руху (в підтримку режиму регулювання попиту / пропускної здатності), метеорологічні послуги та аеронавігаційна інформація. Структура системи ОрПР базується на монополії постачальників аеронавігаційного обслуговування, власником яких, як правило, є держава. АНО надається в межах державних кордонів. Витоки такого становища лежать в Чиказької конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 р (далі - Конвенція), відповідно до якої саме країни відповідають за свій повітряний простір